

У К Р А Ї Н А

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
**КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«КИЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ»**

вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, Київська обл., 09107, тел. 0(4563) 5-12-40,
тел./факс 5-04-24 E-mail: Kyiv_academy@ukr.net, Web: <https://www.kristti.com.ua/>
Код ЄДРПОУ 02139618

СХВАЛЕНО

Протокол вченої ради
КНЗ КОР «КОПОПК»
від 23.04.2024 № 4

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КНЗ КОР «КОПОПК»
від 24.04.2024 № 70

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації практичних психологів закладів освіти

Пояснювальна записка

Освітню програму розроблено на підставі Положення про психологічну службу в системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509; професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 24 листопада 2020 року № 2425-20; Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898; Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800; Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 року № 904.

Освітня програма також враховує основні положення Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність працівника психологічної служби з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку практичних психологів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний практичний психолог закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі

виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої Програми: професійний розвиток практичних психологів відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей практичних психологів у системі освіти, зокрема, у закладах загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), необхідних для організації психологічного забезпечення освітнього процесу, відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, Положення про психологічну службу в системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509, інших нормативно-правових документів.

Основні завдання Програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей практичних психологів у системі освіти, зокрема, у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО);
- поглибити й розширити знання практичних психологів із теорії і практики психологічного забезпечення освітнього процесу, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній освітній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей практичних психологів у системі освіти;
- удосконалити вміння практичних психологів відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання з психолого-педагогічних та інших гуманітарних дисциплін.

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою:

- вивчення деяких питань модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання тем програми можуть бути перенесені до інших тем залежно від загальної концепції робочої програми навчання;
- очікувані результати навчання можуть відрізнятися, залежно від кваліфікаційної категорії та досвіду слухачів;
- теоретична складова освітньої програми може бути реалізована через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи тощо;
- навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах.

Програма містить чотири модулі, зміст яких зорієнтований на розвиток професійних компетентностей практичних психологів закладів загальної середньої освіти. Кожен модуль передбачає теоретичну та практичну складові. Теоретична складова програми реалізується у формі інтерактивних лекцій/відеолекцій, вебінарів, відеоконференцій тощо. Практична складова – у формі навчальних тренінгів, практикумів, майстер-класів, семінарів тощо. Після завершення навчання передбачаються контрольні заходи (тестування, проектна робота, творча робота, авторське завдання тощо).

Очікувані результати навчання відображено в загальних характеристиках Програми, конкретизовано в кожному модулі, відповідно до Професійного стандарту керівника (директора) закладу загальної середньої освіти.

Загальні очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- особливостей психологічного забезпечення освітнього процесу в закладі освіти;
- основ вікової психології, психології особистості, педагогічної та соціальної психології, психологічних особливостей учасників освітнього процесу, особливостей підтримки та збереження психічного здоров'я;
- теоретичних основ планування, організації та здійснення психологічної профілактики, психологічної просвіти, психологічної діагностики, психологічної допомоги (психологічного консультування, психологічного супроводу, психологічного тренінгу, розвивальної діяльності, першої психологічної допомоги);
- психолого-педагогічних особливостей організації інклюзивного навчання;
- теоретичних та практичних основ створення, підтримки та розвитку безпечного освітнього середовища (поняття, складники, індикатори, інструменти (методи, методики, процедури)), факторів ризику та способів їх уникнення, методів аналізу та оцінки можливих ризиків будь-яких проявів насильства, булінгу, мобінгу, інших проявів дискримінації;
- психолого-педагогічних умов та методів ефективної освітньої діяльності, основ педагогічної психогієни, медіації, попередження професійного та емоційного вигорання педагогічних (науково-педагогічних) працівників;
- основ менеджменту та планування трудової діяльності, основ проєктної діяльності;
- способів планування, форм, видів та способів професійного розвитку та самоосвіти.

Уміння:

- керуватись нормативно-правовими вимогами до діяльності спеціаліста психологічної служби;
- спиратись на новітні освітні та фахові концепції і підходи;
- визначати стратегічні напрями діяльності закладу освіти та прогнозувати результати впливу;
- організовувати психологічне забезпечення освітнього процесу відповідно до вимог законодавства;
- упроваджувати циклограми діяльності практичного психолога закладу освіти;
- обирати та практично застосовувати інструменти (методи, методики, процедури), види, форми та змістове наповнення психологічної профілактики, психологічної просвіти, психологічної діагностики, психологічної допомоги (психологічного консультування, психологічного супроводу, психологічного тренінгу, розвивальної діяльності, першої психологічної допомоги);
- втілювати психологічну складову інклюзивного навчання;
- сприяти створенню та розвитку безпечного, дружнього до дитини освітнього середовища;
- застосовувати сучасні форми та методи у роботі з педагогами для забезпечення психолого-педагогічних умов та методів ефективної освітньої діяльності та педагогічної психогієни;
- вимірювати ефективність застосовуваних інструментів, видів, форм та якості змістового наповнення трудових функцій/дій/напрямків роботи та планувати зони подальшого розвитку;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді;
- практикувати інструменти та диспозиції, що відповідають цінностям професії, вітчизняної освіти та загальнолюдським цінностям;
- використовувати зовнішню та внутрішню супервізію та інтервізію як інструменти професійної підтримки та розвитку.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;

- дитиноцентризм;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти в межах рівня професійної підготовленості;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- професійна мобільність та гнучкість;
- дотримання принципів надання психологічної допомоги (не нанесення шкоди, об'єктивності, конфіденційності, поваги до клієнта, необхідності та достатності наданої інформації);
- дії на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (сформована національна ідентичність, патріотизм, відповідальність за долю держави, право вибору, формування спільноти).

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу: комп'ютерна техніка, офісне ПЗ, навушники, мікрофон, колонки, гаджет (планшет, смартфон), постійний доступ до глобальної мережі «Інтернет», наявність облікового запису Google (особистого чи корпоративного).

1.	Розробник освітньої програми	Шевченко Антоніна Михайлівна, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», кандидат психологічних наук					
2.	Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації практичних психологів закладів освіти					
3.	Мета програми	Формування, розвиток професійних компетентностей					
4.	Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою працівника	Практичні психологи закладів загальної середньої освіти					
5.	Напрямок освітньої програми	Професійна компетентність практичного психолога закладу загальної середньої освіти					
6.	Зміст освітньої програми	№ з/п	Освітній компонент (модуль, тема)	Засоби провадження			
				Кількість годин			
				лекційні	семінарські	практичні	усього
		1.	Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття	4		2	6
		1.1.	Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу	2			2
		1.2.	Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій	2			2
		1.3.	Національна ідентичність в			2	2

		історичному вимірі				
2.		Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку	2		18	20
2.1.		Інваріантна складова модуля	2		12	14
2.1.1.		Професійний стандарт практичного психолога закладу освіти	2			2
2.1.2.		Навички XXI століття для успішної самореалізації особистості			2	2
2.1.3.		Атестація фахівців психологічної служби			2	2
2.1.4.		Тайм-менеджмент як ефективний інструмент практичного психолога в контексті нового змісту освіти			2	2
2.1.5.		Особистісно-професійний імідж сучасного практичного психолога			2	2
2.1.6.		Створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти			2	2
2.1.7.		Практико-орієнтовані технології у роботі практичного психолога			2	2
2.2.		Варіативна складова модуля			6	6
2.2.1.		Інклюзивна освіта: теорія і практика			6	6
2.2.2.		Виявлення та подолання освітніх та психологічних втрат			6	6
2.2.3.		Формування команди для розвитку культури демократії в школі			6	6
2.2.4.		Дії учасників освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях соціального, воєнного та природного характеру			6	6
3.		Модуль 3. Фаховий. Організація роботи практичного психолога	2	4	32	38
3.1.		Інваріантна складова модуля	2	4	14	20
3.1.1		Нормативно-правове забезпечення діяльності та особливості ведення документації практичних психологів закладів загальної середньої освіти	2			2
3.1.2.		Розвиток лідерської компетентності практичного психолога відповідно до професійного стандарту		2	2	4
3.1.3.		Зміст діяльності практичного психолога закладу освіти		2	2	4

		3.1.4.	Супровід вікового, інституційного та професійного становлення практичного психолога			2	2
		3.1.5.	Технологія побудови індивідуалізованої траєкторії особистісно-професійного розвитку практичного психолога			2	2
		3.1.6.	Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного і післявоєнного стану			2	2
		3.1.7.	Упровадження здоров'язбережувальних технологій у практику роботи закладу освіти			4	4
		3.2. Варіативна складова модуля				18	18
		3.2.1.	Профілактика та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти			6	6
		3.2.2.	Попередження та профілактика суїцидальної поведінки в освітньому середовищі			6	6
		3.2.3.	Профілактика професійного вигорання практичних психологів на основі використання засобів декоративно-ужиткового мистецтва			6	6
		3.2.4.	Розвиток цифрової компетентності педагогічних працівників			6	6
		4.	Модуль 4. Діагностико-аналітичний			8	8
		4.1.	Установче заняття. Вхідне діагностування			2	2
		4.2.	Конференція з обміну досвідом			2	2
		4.3.	Захист випускних робіт			2	2
		4.4.	Вихідне діагностування			2	2
			Разом:	8	4	60	72
7.	Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	72 год / 2.5 кредити ЄКТС					
8.	Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована					
9.	Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації					
10.	Перелік	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05, ЗК.06,					

	компетентностей, що вдосконалюватимуться	ЗК.07, ЗК.08, ЗК.09 Професійні компетентності: А Психологічна профілактика (А1, А2, А3, А4); Б Психологічна просвіта щодо психологічного благополуччя та психічного здоров'я (Б1, Б2, Б3, Б4); В Психологічна діагностика (В1, В2, В3, В4); Г Психологічна допомога за запитом та/або відповідно до виявленої потреби в такій допомозі (Г1, Г2); Ґ Власний професійний розвиток та самоосвіта (Ґ1, Ґ2, Ґ3, Ґ4); Д Співпраця з педагогічними працівниками щодо організації ефективної освітньої діяльності та співучасть у створенні, підтримці та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища в закладі освіти (Д1, Д2, Д3); Е Організаційно-методична діяльність під час виконання трудових функцій (Е1, Е2)
11.	Очікувані результати	Удосконалення загальних та професійних компетентностей
12.	Особа (особи), які виконують освітню програму	Рогова В.Б. Пашенко Д.І. Перерва В.С. Довгань А.І. Шевченко А.М. Вихристенко Ж.В. Шелест Л. В. Аносова А. В. Гаркавенко Ю.О. Локоткова Л. А. Луценко Т. М. Алексеева О. І. Слободяник Г. І. Дерій О. В. Дишлева І. М. Качуровський В.С. Майборода З.Я.
13.	Строки виконання програми	Календарний рік
14.	Місце виконання освітньої програми	Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» (вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, 09107)
15.	Вартість надання освітньої послуги	Собівартість обраховується залежно від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства
16.	Мінімальна та максимальна кількість осіб у групі	25-30 осіб

17.	Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідectво про підвищення кваліфікації
18.	Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/ програма:

Модуль 1. Соціально-гуманітарний

1.1. Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу

Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу: огляд класичних та сучасних підходів. Аналіз програм та національних стратегій розвитку людського капіталу європейських країн та України. Переваги та обмеження в розумінні ролі освіти у процесі формуванні людського капіталу. Розгляд перспектив розвитку освіти та її впливу на людський капітал у майбутньому. Реалізація інноваційного освітнього проекту на всеукраїнському рівні за темою «Модель національного освітнього технопарку з підвищення якості освіти у викликах воєнного/повоєнного часу».

1.2. Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій

Гуманістичні підходи до модернізації освіти. Традиціоналізм в освіті: огляд традиційних підходів до освіти. Методологічні принципи виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності. Генеза проявів цих принципів у модернізації освітнього процесу від античних часів до сьогодення. Стандартизація змісту освіти. Аргументи за збереження традицій в освіті. Прогресивізм в освіті. Ідея інноваційного підходу до освіти. Аргументи за впровадження інновацій в освітній процес.

1.3. Національна ідентичність в історичному вимірі

Поняття національної та громадянської ідентичності. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» та його статті щодо основних напрямків освітньої діяльності. Різновиди освітніх заходів, пропонувані Законом України для реалізації основних напрямків виховання національної та громадянської ідентичностей. Історична генеза української національної ідентичності: між конфронтацією та співробітництвом. Проблематика та методика національно-патріотичного, військово-патріотичного, громадянського та духовно-морального виховання. Регіональність у становленні української національної та громадянської ідентичності. Роль позашкільних заходів та позакласної роботи у формування національної та громадянської ідентичності. Пошукова та творча діяльність учнів у формуванні національної та патріотичної діяльності.

Очікувані результати за соціально-гуманітарним модулем 1 охоплюють:

Знання й розуміння:

- сутності людського капіталу та його впливу на соціально-економічний розвиток;
- ролі освіти у формуванні кваліфікаційного потенціалу суспільства та індивідуального розвитку кожної особистості;
- впливу освіти на здоров'я, економічний розвиток, соціальну стабільність та культурні процеси;
- суті наступних методологічних принципів виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності;

- способів забезпечення якості іншомовної освіти та рівного доступу до неї;
- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів іноземної мови;
- сутності української національної ідеї;
- ролі духовно-морального фактору та духовної свідомості у справі становлення національної ідентичності, мотивації багатьох поколінь українців до захисту своєї Батьківщини.

Уміння:

- аналізувати взаємозв'язок між рівнем освіти нації та її економічними показниками;
- синтезувати інформацію щодо ефективних підходів до розвитку освіти для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- створювати стратегії та програми розвитку освіти з урахуванням потреб сучасного ринку праці та соціокультурних вимог;
- використовувати нові досягнення у психології чи фізіології для поліпшення результативності своєї роботи;
- ефективно використовувати можливості цифрових технологій;
- використовувати у практичній діяльності сучасні тенденції викладання і навчання у закладах освіти з урахуванням впровадження дистанційного навчання;
- використовувати нетрадиційні форми уроків для підвищення мотивації учнів до вивчення іноземної мови;
- чітко й переконливо висловлювати свої думки про історичні аспекти національної ідентичності та ефективно обмінюватися інформацією з іншими.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- підтримка принципу доступності освіти для всіх верств суспільства, незалежно від соціального статусу чи матеріального стану;
- готовність до впровадження нових методів та технологій в освітній процес для підвищення ефективності освіти;
- усвідомлення важливості знань як основного ресурсу для розвитку суспільства та самореалізації особистості;
- усвідомлення власної ролі у формуванні та розвитку людського капіталу як ключового чинника сталого розвитку суспільства;
- усвідомлення об'єктивної необхідності впровадження інновацій в освітньому процесі при виникненні нових наукових знань у психології, фізіології, антропології;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- постійне вдосконалення мотиваційних стратегій залучення учнів до вивчення іноземних мов;
- усвідомлення ролі вчителя як фасилітатора освітнього процесу;
- усвідомлення своєї національної ідентичності, відкритість до самокритики, незалежність від націоналістичних уявлень.

Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку

2.1. Інваріантна складова модуля

2.1.1. Професійний стандарт практичного психолога закладу освіти

Професійний стандарт психолога: компетентності та основні функції. Аналіз рівня розвитку компетентностей психолога, відповідно до професійного стандарту. Роль практичного психолога в освітньому процесі: підтримка учнів та учениць, учителів, батьків, адміністрації. Основні завдання практичного психолога в освіті: діагностика, корекція, консультування, профілактика. Особистісні якості та професійні компетенції, необхідні практичному психологу в освіті. Співпраця з іншими фахівцями: учителями, соціальними

працівниками, медичними працівниками. Етичні аспекти професійної діяльності практичного психолога в освіті.

2.1.2. Навички XXI століття для успішної самореалізації особистості

Комплекс здібностей, необхідних особистості для успіху в умовах сучасного глобалізованого інформаційного світу. Емоційний інтелект учасників освітнього процесу. Комунікативні навички та навички співробітництва. Розвиток критичного мислення для нестандартного розв'язування проблем. Критичне мислення як складова ментальної культури особистості у вимірі ціннісного ставлення до себе, інших, закону, праці. Стратегії роботи з учнями та ученицями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки та Я-концепції в цілому.

2.1.3. Атестація фахівців психологічної служби

Основні нормативні документи, на які потрібно звернути увагу під час проходження атестації практичних психологів. Норми, які набирають чинності з моменту оприлюднення нового Положення. Аналіз загальних аспектів, висвітлених у Положенні. Порівняльна характеристика Типового та нового Положення, характеристика нововведень.

2.1.4. Тайм-менеджмент як ефективний інструмент практичного психолога в контексті нового змісту освіти

Зміст понять «тайм-менеджмент» та «самоменеджмент», відпрацювання навичок самоорганізації, мотивації, цілепокладання, розстановки пріоритетів, делегування повноважень, контролю та оцінки особистих показників діяльності. Методи організації робочого часу, раціонального використання власних ресурсів.

2.1.5. Особистісно-професійний імідж сучасного практичного психолога

Ознайомлення з теоретичними основами, механізмами й технологіями формування, розвитку та корекції позитивного особистісно-професійного іміджу практичного психолога. Роль іміджу у психолого-педагогічній діяльності, формування умінь і навичок ефективного використання іміджу для успішного здійснення професійних завдань, відповідно до постійно змінюваних вимог психолого-педагогічної діяльності в суспільстві.

2.1.6. Створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти

Поняття фізична безпека, безпечне освітнє середовище. Екосистемний підхід. Формула «Дитина в безпеці». Рівні відповідальності в забезпеченні фізичної безпеки в освітньому середовищі. Ролі в надзвичайній ситуації. Симуляційна гра «Безпечна дорога до школи». Поняття інформаційної безпеки. Цифрова безпека. Інформаційна культура та інформаційна гігієна. Джерела інформації. Види медіа, їх вплив на споживача інформації. Вправа «Новина з телефону». Психологічна безпека в освітньому середовищі: ключові поняття, інструменти й механізми формування, розподіл відповідальності та ролей. Техніки психологічної підтримки та психоемоційної саморегуляції. Ізраїльська модель стресостійкості BASIC PH.

2.1.7. Практико-орієнтовані технології у роботі практичного психолога

Ознайомлення з основними принципами та методами використання проєктивних графічних методик в психологічній діагностиці. Вивчення можливостей та обмежень проєктивних методик у розумінні особистості. Розгляд основних проєктивних графічних методик (тест Мацена, тест Роршаха, тест «Малюнок дерева», «Неіснуюча тварина» тощо). Аналіз та інтерпретація результатів проєктивних графічних методик.

Використання діагностичних методів мережевої терапії у професійній діяльності працівників психологічної служби. Мережевий аналіз, розгортання ресурсів мережі та інші, як інструменти для ідентифікації ключових проблем та підтримки вирішення конфліктів та

труднощів, що виникають у роботі психологічної служби. Приклади застосування діагностичних методів мережевої терапії в різних сценаріях роботи психологічної служби.

Особливості використання асоціативних карток у роботі практичного психолога. Принципи та методики роботи з асоціативними картками, а також їх практичне використання у різних сферах психологічної практики. Приклади використання асоціативних карток у різних сценаріях терапевтичної роботи, включаючи індивідуальні консультації, групові сесії та тренінги.

Очікувані результати за інваріантною складовою професійного модуля 2.1. охоплюють:

Знання й розуміння:

- основних принципів та підходів до побудови індивідуальної програми професійного розвитку вчителя;
- складових професійної компетентності практичного психолога;
- вимог та особливостей професійного розвитку практичного психолога;
- взаємозв'язку між основними принципами Нової української школи та потребами сучасного суспільства;
- сутності критеріїв та індикаторів в оцінюванні якості діяльності;
- взаємозв'язку між виконанням критеріїв та досягненням освітніх цілей та завдань;
- сучасних тенденцій розвитку освіти;
- різних методик і технологій, що використовуються в практичній психології, таких як когнітивно-поведінкова терапія, гештальт-терапія, психодрама, сімейна терапія тощо;
- принципи взаємодії з клієнтами на основі використання психологічних технологій, включаючи розробку індивідуальних планів психологічної допомоги та використання практичних стратегій у різних сферах життя клієнтів;
- психологічних особливостей різних видів спілкування;
- правил і технік конструктивної комунікації;
- розвитку психологічної стійкості та резильєнтності.

Уміння:

- аналізувати власний досвід, навички та потреби для визначення пріоритетів у професійному розвитку;
- розробляти стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- планувати свій професійний розвиток, ураховуючи вимоги НУШ та потреби власної практики;
- готуватися до атестації, презентувати свою професійну діяльність атестаційній комісії;
- упроваджувати засоби самовдосконалення та підвищення кваліфікації для постійного професійного зростання;
- організовувати освітній процес відповідно до компетентнісного підходу;
- ефективно виявляти потреби та проблеми клієнтів на основі використання сучасних психологічних методів і технік;
- розробляти індивідуальні психологічні стратегії та програми для клієнтів на основі їхніх потреб, можливостей та цілей;
- використовувати різноманітні практико-орієнтовані методи та техніки роботи з клієнтами, такі як розмовна терапія, арт-терапія, групова динаміка тощо;
- проводити рефлексію над власною роботою, виявлення сильних та слабких сторін, а також активно працювати над власним професійним та особистісним розвитком.
- створювати психологічно безпечний освітній простір;

- моделювати ситуації, що потребують критичного мислення й нестандартного розв'язання проблем;
- вибудовувати діалогове навчання з усіма учасниками освітнього процесу як рівноправними партнерами;
- здатність працювати в команді з усіма учасниками освітнього процесу;
- надавати психосоціальну підтримку в кризових умовах/ситуаціях.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- позитивне ставлення до постійного вдосконалення своєї професійної компетентності;
- усвідомлення відповідальності за власний професійний розвиток;
- готовність до впровадження нових ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності;
- здатність об'єктивно оцінювати власну діяльність, готовність до безперервного професійного розвитку;
- важливість власного професійного розвитку для реалізації освітніх стандартів;
- готовність до впровадження нових підходів та технологій у свою роботу на основі результатів оцінювання;
- самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- готовність до змін;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність.

2.2. Варіативна складова модуля

2.2.1. Інклюзивна освіта: теорія і практика

Тема 1. Організація інклюзивного освітнього середовища: алгоритм дій закладу освіти

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб учнів і учениць з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Підтримка практичних психологів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед учнів та учениць, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство. Організація професійного розвитку педагогічного колективу з питань інклюзивної освіти, сприяння співпраці з батьками учнів/учениць з особливими освітніми потребами, упровадження системи моніторингу та оцінювання ефективності інклюзивного середовища.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами

Роль та функції психологів і педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку кожного учня, незалежно від їх особливостей. Методи та стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку учнів і учениць, а також виявлення та вирішення можливих труднощів. Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, зокрема, використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Адаптаційні стратегії та індивідуальний підхід до кожного учня з урахуванням їх потреб, можливостей та особливостей. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем.

Тема 3. Урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі

Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей з різними видами особливих

освітніх потреб, враховуючи інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Урахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти, специфічних особливостей, пов'язаних із конкретними освітніми труднощами. Співпраця між педагогами, психологами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу. Створення індивідуалізованих підходів до навчання та підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Диференціація завдань, використання різноманітних методів навчання та оцінювання. Інноваційні підходи у сфері освіти, спрямовані на максимальне врахування потреб та індивідуальних особливостей кожного учня та учениці.

2.2.2. Виявлення та подолання освітніх та психологічних втрат

Тема 1. Освітні виклики в воєнний період: аналіз та стратегії відновлення

Освітні втрати: український контекст. Освітні втрати й навчальні розриви: сутність і взаємозв'язок. Формати вимірювання освітніх втрат та навчальних розривів. Наслідки навчальних втрат для суспільства.

Тема 2. Психологічні втрати в період воєнного стану: стратегії та ресурси відновлення

Психологічні втрати. Ментальне здоров'я та його складові. Ментальне здоров'я педагогічних працівників, учнів. Вплив стресу та травм на навчання та розвиток учнів. Стратегії та інструменти для підтримки ментального здоров'я в освітньому середовищі. Вправи на стабілізацію психоемоційного стану педагогічних працівників, учнів, на запуск когнітивних процесів у навчанні.

Тема 3. Навчальна мотивація учнів у сучасних умовах

Мотивація, мотив, мотивування. Самогенеруюча мотивація. Сучасні підходи до мотивації учнів до навчання. Задоволеність від навчання: зовнішні та внутрішні ресурси. Мотиватори «нового покоління». Мотивація без примусу. Розвиток мотивації учнів у різні вікові періоди. Методики та стратегії, спрямовані на розвиток навчальної мотивації.

2.2.3. Формування команди для розвитку культури демократії в школі

Тема 1. Демократичне врядування

Принципи демократичного врядування. Участь – основа демократичної культури школи. Шкільні правила на основі цінностей демократії.

Тема 2. Командна взаємодія

Командотворення: формування команди, тимбілдінг. Ролі та лідерство в командах. Фасилітація – як інструмент взаємодії та розвитку команд. Методи фасилітації, мотивації учасників/учасниць, досягнень результатів роботи в команді.

Тема 3. Життєздатність команди

Створення команди для виконання завдання, прояву ролей та командного лідерства. Можливості мотивації до участі в команді. Зростання через лідерство в команді. Діяльність шкільних команд. Мотивація учасників команди.

2.2.4. Дії учасників освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях соціального, воєнного та природного характеру

Тема 1. Надзвичайні ситуації та їх наслідки

Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. Загальні ознаки НС. Рівні надзвичайних ситуацій. Наслідки надзвичайних ситуацій соціального, воєнного та природного характеру. Режим надзвичайної ситуації. Повідомлення про загрозу та виникнення надзвичайної ситуації, постійне інформування про зміни ситуації.

Тема 2. Послідовність дій у надзвичайних ситуаціях природного характеру

Характеристика зон стихійного лиха (ураганів, затоплень, пожеж). Правила поведінки й дії працівників у НС природного характеру. Правила евакуації для працівників закладу освіти. Порядок евакуації.

Тема 3. Алгоритм дій у надзвичайних ситуаціях соціального та воєнного характеру

Захист населення від небезпечних факторів. Колективні засоби захисту населення. Дії при вчиненні терористичного акту (вибуху). Дії при виявленні вибухових пристроїв або підозрілих предметів. Дії у випадку обвалення будівель, споруд. Дії у випадку перебування під завалом.

Очікувані результати за варіативною складовою професійного модуля 2.2. охоплюють:

Знання і розуміння:

- теоретичних засад інклюзивної освіти, її цілей, принципів та основних концепцій.
- особливостей і причин освітніх та психологічних втрат у сучасному освітньому середовищі;
- наслідків освітніх та психологічних втрат (низький рівень успішності, втрата навчальної мотивації, погіршення ментального здоров'я), принципів демократії у школі;
- сутності поняття “команда”, ролі та лідерство в команді, “фасилітація”, сфери її застосування;
- мінімізації ризиків у роботі команди;
- видів надзвичайних ситуацій: соціального, воєнного та природного характеру;
- визначення основних етапів та принципів організації заходів захисту в надзвичайних ситуаціях;
- розпізнавання потенційних загроз та ризиків, що виникають у надзвичайних ситуаціях.

Уміння:

- виявляти й адаптувати навчальні матеріали та методики з урахуванням різних особливих освітніх потреб учнів/учениць;
- застосовувати засоби та методи інклюзивної педагогіки для створення сприятливого освітнього середовища для всіх учнів і учениць, ураховуючи їхні індивідуальні особливості та потреби;
- використовувати підходи до компенсації освітніх втрат;
- володіти навичками ефективної підтримки учнів, сприяти їхньому здоровому психологічному розвитку;
- визначати й використовувати сучасні методи та форми мотивації сучасних учнів і учениць до навчання;
- уживати превентивні заходи щодо конфліктів і булінгу;
- добирати та практично застосовувати методи фасилітації в діяльності команд;
- визначати способи мотивації до участі в команді;
- моделювати можливості для лідерства кожного/-ї завдяки командній роботі.
- розробляти стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- планувати свій професійний розвиток, враховуючи вимоги НУШ та потреби власної практики;
- брати участь у створенні безпечної освітньої екосистеми закладу освіти;
- планувати та виконувати евакуаційні процедури в надзвичайних ситуаціях;
- працювати в команді, координувати дії групи та, за необхідності, брати на себе лідерську роль для досягнення спільної мети;
- швидко та об'єктивно оцінювати ситуацію, а також брати на себе відповідальність щодо дій, залежно від обставин.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення справедливості, рівності права всіх дітей на якісну освіту та доступ до освітніх можливостей, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб;
- розвиток відповідальності та дбайливого ставлення до безпеки учасників освітнього процесу та їхнього оточення;
- необхідність розроблення та реалізації спеціальних програм і стратегій для подолання освітніх та психологічних втрат;

- розвиває власні навички у сфері безпеки та готовності до дій у надзвичайних ситуаціях;
- оцінює переваги культури демократії у школі;
- демонструє ціннісне ставлення до членів команди;
- мотивує членів команди;
- усвідомлює відповідальність за власний професійний розвиток;
- виявляє готовність до впровадження нових ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності.

Модуль 3. Фаховий

3.1. Інваріантна складова модуля

3.1.1. Нормативно-правове забезпечення діяльності та особливості ведення документації практичних психологів закладів загальної середньої освіти

Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність психологічної служби в системі освіти України, зокрема, практичних психологів. Планування роботи та характеристика основних напрямів діяльності практичного психолога, їх змістове наповнення. Вимоги до ведення обов'язкової документації практичного психолога закладу освіти. Діяльність в умовах дистанційного навчання. Реалізація напрямів діяльності. Звітність працівника психологічної служби закладу інституційного догляду.

3.1.2. Розвиток лідерської компетентності практичного психолога відповідно до професійного стандарту

Аналіз розвитку лідерської компетентності практичного психолога, відповідно до вимог професійного стандарту. Лідерська роль психолога, зокрема в контексті взаємодії з учнями, батьками та співпраці з колегами. Розвиток емпатії, ефективного комунікаційного стилю, навичок управління конфліктами та побудови довіри з клієнтами. Рекомендації та стратегії розвитку лідерської компетентності практичного психолога, що відповідає вимогам сучасного професійного стандарту та сприяє покращенню якості психологічної практики.

3.1.3. Організація та зміст діяльності практичного психолога закладу освіти

Особливості діяльності практичного психолога закладів освіти. Робота психолога з різними категоріями дітей. Етичні норми роботи практичного психолога. Психологічний супровід професійної діяльності педагога. Особливості роботи практичного психолога з батьками (особами, які їх заміщують). Психодіагностика. Індивідуальне і групове консультування. Просвітницька та профілактична робота з учнями різних вікових категорій. Використання тренінгу в корекційному напрямку роботи психолога. Супервізії і інтервізії фахівців.

3.1.4. Супровід вікового, інституційного та професійного становлення особистості

Робота практичного психолога з дітьми різного віку. Дошкільне дитинство. Молодший шкільний вік. Підлітковий вік. Юнацький вік. Реалізація психічних можливостей і резервів кожного віку. Предметні та комунікативні здібності, їх розвиток. Психологічний супровід індивідуальної траєкторії професійного становлення педагога. Психологічна складова організаційного менеджменту. Типи організаційного лідерства. Способи регулювання стосунків у закладі. Кодекси етики та практики. Психологічний супровід розбудови ефективного, сприятливого освітнього середовища.

3.1.5. Технологія побудови індивідуалізованої траєкторії особистісно-професійного розвитку практичного психолога

Аналіз технологій, які сприяють розвитку професійних та особистісних якостей практичного психолога в освітньому середовищі. Індивідуальні підходи до формування

траєкторій розвитку, враховуючи унікальні потреби та можливості кожної особистості. Аналіз поточного рівня розвитку компетенцій. Визначення особистісних та професійних цілей. Розроблення індивідуалізованої траєкторії розвитку практичного психолога. Інструменти та методики саморозвитку. Визначення критеріїв успіху та прогресу в досягненні поставлених цілей.

3.1.6. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного й післявоєнного стану

Технології забезпечення емоційної підтримки учасників освітнього процесу в умовах воєнного й післявоєнного стану. Методики та стратегії, спрямовані на забезпечення емоційної підтримки в умовах кризи, враховуючи психологічні консультації, групові заняття, арт-терапію, релаксаційні техніки та інші форми психологічної допомоги. Особливості роботи з дітьми, які пережили воєнні травми. Практичні поради для вчителів та психологів щодо створення безпечного та підтримуючого середовища в школах.

3.1.7. Упровадження здоров'язбережувальних технологій у практику роботи закладу освіти

Здоровий спосіб життя та здоров'язбереження серед учасників освітнього процесу. Приклади позитивного впливу здоров'язбережувальних практик на фізичне та ментальне здоров'я учнів та вчителів. Приклади програм та ініціатив, що успішно впроваджуються в закладах освіти для покращення загального стану здоров'я учасників освітнього процесу. Переваги впровадження здоров'язбережувальних технологій, таких як підвищення академічної успішності, зниження ризику виникнення хвороб, підвищення рівня самопочуття та здоров'я в цілому.

Очікувані результати за інваріантною складовою фахового модуля 3.1. охоплюють:

Знання й розуміння:

- ключових законодавчих актів та нормативних документів, що регулюють діяльність практичного психолога в освітньому закладі;
- етико-правових норм, організаційно-методичних принципів функціонування психологічної служби системи освіти;
- вимоги до ведення обов'язкової документації практичного психолога;
- основних напрямків та завдань психологічної роботи в освітньому закладі;
- принципів та практик ефективного лідерства в психологічній сфері;
- психологічних аспектів впливу на групову динаміку та взаємодію з різними типами особистостей;
- психолого-педагогічних засад супроводу вікового, особистісного, соціального, інституційного та професійного становлення особи, групи, організації, спільноти;
- концепцій, методів і прийомів створення безпечного освітнього середовища;
- особливостей створення умов для збереження психологічного і соціального здоров'я учасників освітнього процесу;
- важливості індивідуалізованого підходу до розвитку у професійній діяльності;
- впливу воєнного конфлікту та післявоєнних періодів на емоційний стан учасників освітнього процесу, враховуючи дітей, підлітків та вчителів.

Уміння:

- організації власної професійної діяльності на основі знання норм, принципів, процедур та стандартів професії;
- здійснення психологічного супроводу в закладах освіти, забезпечення психологічної складової освітнього процесу;
- реалізації завдань адаптаційного супроводу, забезпечення фахової підтримки в ситуаціях вікового, особистісного, соціального, інституційного та професійного становлення особи, групи, організації, спільноти;

- вести та керувати груповими сесіями, проведення тренінгів, семінарів та групових дискусій тощо;
- керувати конфліктними ситуаціями та сприяти розв'язанню конфліктів у групі;
- мотивувати інших до досягнення спільних цілей та розвитку власного потенціалу;
- управляти часом та ресурсами, що дозволяють ефективно організовувати робочі процеси та досягати поставлених завдань;
- оцінювати власну роботу відповідно до вимог професійного стандарту та поставлених завдань;
- використовувати циклограми як ефективний метод організації діяльності практичного психолога закладу освіти;
- планувати та організовувати свою роботу відповідно до потреб учнів/учениць, учителів та батьків;
- упровадження основних технологічних прийомів щодо попередження та подолання негативних форм реагування здобувачів освіти на психологічно та соціально складні умови;
- володіння технологіями створення безпечного освітнього середовища;
- застосування розвиткових технологій, спрямованих на підтримку обдарованості та самоактуалізації особистості, її особистісного та життєвого потенціалу;
- розробляти та реалізовувати плани особистісно-професійного розвитку на основі власних потреб та можливостей;
- надавати психосоціальну підтримку в кризових умовах/ситуаціях.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- високий рівень професійної етики, довіра до клієнтів;
- уміння прийняти та розуміти різноманітність поглядів, культурних та соціальних реалій, що можуть спостерігатися серед учнів/учениць, учителів та інших учасників освітнього процесу;
- вибір цінностей психічного і психологічного здоров'я;
- бажання співпрацювати з учасниками освітнього процесу, уміння слухати та враховувати їхні погляди та думки;
- сформованість професійних ролей консультанта, тренера, фасилітатора, експерта, інтервізанта/супервізанта, суб'єкта самопізнання;
- бажання постійно вдосконалювати свої знання та навички, досліджувати нові методи та підходи в психологічній практиці;
- готовність надавати підтримку та допомогу всім, хто її потребує, незалежно від їх соціальної чи особистісної ситуації;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість та адаптивність;
- особистісний розвиток і рефлексія професійної діяльності.

3.2. Варіативна складова модуля

3.2.1. Профілактика та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти

Тема 1. Нормативно-правові акти щодо протидії насильству та булінгу

Нормативно-правові документи з попередження та протидії проявам насильства в Україні. Чинники насильства. Суб'єкти та об'єкти насильства. Види й форми насильства в закладі освіти. Булінг, його стадії. Алгоритм виявлення та реагування на випадки насильства.

Тема 2. Булінг у дитячому середовищі. Суб'єкти взаємодії щодо протидії булінгу та механізм перенаправлення

Ідентифікація (самоідентифікація) типові риси осіб, що перебувають або залучені до ситуації булінгу. Система роботи і залученості всіх учасників освітнього процесу до протидії булінгу. Узагальнення розуміння про місце та можливості педагогів у системі протидії булінгу.

Тема 3. Безпека в інтернеті

Кібератаки, грумін, секстинг, кібербулінг, онлайн-злочини, методи захисту від них. Правові та етичні норми використання цифрових технологій та сервісів. Основні правила безпечної поведінки в мережі інтернет.

3.2.2. Попередження та профілактика суїцидальної поведінки в освітньому середовищі

Тема 1. Навички безпечної поведінки учнів у ставленні до самих себе

Характерні поведінкові особливості дітей та підлітків. Самоусвідомлення особистості. Адекватна та неадекватна самооцінка. Кризові періоди підліткового віку та способи їх подолання. Хобі-реакції, ризикова поведінка, екстремальні види діяльності дітей та підлітків. Емоційна саморегуляція (самоконтроль).

Тема 2. Безпечна поведінка дітей в соціумі

Безпечне, стабільне та розвиваюче середовище сімейного оточення – одна з основних умов повноцінного розвитку та благополуччя дітей. Створення умов безпечного освітнього середовища. Підвищення рівня культури безпечної, здорової поведінки, ненасильницької взаємодії в дітей та інших учасників освітнього процесу. Протидія проявам насильства та жорстокого поводження щодо дітей.

Тема 3. Профілактика суїцидальної поведінки

Суїцид та суїцидальна поведінка. Види суїциду. Особливості дитячого суїциду. Фактори ризику, що можуть стати причиною дитячого і підліткового суїциду. Психологічна криза як чинник суїциду. Типи суїцидальної поведінки. Основні індикатори суїциду.

3.2.3. Профілактика професійного вигорання практичних психологів на основі використання засобів декоративно-ужиткового мистецтва

Тема 1. Ментальне здоров'я та попередження професійного вигорання у практичних психологів

Визначення понять «ментальне здоров'я» та «професійне вигорання». Пізнавальні аспекти ментального здоров'я: стійкість до стресу, резильєнтність тощо. Визначення стратегій для підтримки ментального здоров'я. Інструменти попередження професійного вигорання практичних психологів. Використання методів саморегуляції та стрес-менеджменту. Обмін досвідом щодо профілактики професійного вигорання та підтримки ментального здоров'я.

Тема 2. Нетрадиційні методики арт-терапії (робота з фольгою) для зміцнення ментального здоров'я

Нетрадиційні методики арт-терапії на основі використання фольги як інструменту для зміцнення ментального здоров'я. Принципи арт-терапії та її вплив на психологічне благополуччя. Ефективність використання фольги як матеріалу для самовираження та терапевтичного процесу, що сприяє зниженню стресу, тривоги та покращенню самопізнання. Практичні аспекти використання фольги в арт-терапевтичних сесіях. Переваги і виклики арт-терапевтичного підходу. Рекомендації щодо використання фольги в арт-терапії з метою підвищення ментального благополуччя та самопізнання практичних психологів.

Тема 3. Ізотерапія засобами ниткографії

Ізотерапія з використанням ниткографії як засів для покращення психічного здоров'я та психотерапевтичного впливу. Вплив ниткографії на емоційний стан, самопізнання, відчуття релаксації та заспокоєння у психотерапевтичному контексті. Практичні аспекти використання ниток та графічних матеріалів у терапевтичних сесіях, такі як вибір кольорів, техніки роботи з нитками, а також методи відтворення емоційного стану через мистецьку форму. Переваги й виклики застосування ізотерапії засобами ниткографії у психолого-педагогічній практиці.

3.2.4. Розвиток цифрової компетентності педагогічних працівників

Тема 1. Застосування генеративних чатів у професійній діяльності вчителя

Поняття «штучний інтелект». Поняття генеративного чату. Prompt, правила написання. Чат GPT, Gemini, Copilot, Perplexity.

Тема 2. Створення освітніх продуктів за допомогою сервісів штучного інтелекту

Створення презентацій у сервісах gamma, prezo.ai. Створення музики в сервісі strofe. Створення анімації sketch.metademolab. Створення відео рixverse.ai. Генерування зображень за допомогою штучного інтелекту.

Тема 3. Антиплагіатні системи штучного інтелекту

Поняття антиплагиату III. Copyleaks, Winston AI, ContentDetector.AI, CrossPlag AI GPTZero, Content at Scale, ZeroGPT, Illuminarty, TraceGPT AI Plagiarism Checker, GPTKit.

Очікувані результати за варіативною складовою фахового модуля 3.2. охоплюють:

Знання і розуміння:

- нормативної бази становлення безпечного і здорового освітнього середовища, формування навичок безпечної поведінки;
- понять «безпека», «безпечна поведінка», «компоненти безпечної поведінки»;
- понять «ментальне здоров'я», «професійне вигорання», «стійкість до стресу», «резильєнтність»;
- стратегій для підтримки ментального здоров'я;
- кризові періоди підліткового віку та шляхи їх подолання;
- вікових особливостей дітей та підлітків;
- аналізу реакції дорослих на поведінку дитини для підтримання контакту й побудови ефективної взаємодії.
- особливостей застосування інструментів штучного інтелекту в освіті;
- використання антиплагіатних програм на виявлення штучного інтелекту;
- розуміння сутності безбар'єрності та її значення для суспільства в цілому;
- усвідомлення можливостей та перспектив розвитку інклюзивної освіти в Україні.

Уміння:

- володіє навичками ефективної підтримки учнів/учениць, сприяє їхньому здоровому психологічному розвитку;
- формування у вихованців ключових компетентностей та вмінь;
- ефективна взаємодія й співпраця в команді;
- критично аналізувати інформацію, робити висновки та робити обґрунтовані рішення з позиції розвитку «soft skills»;
- визначати власні сильні та слабкі сторони, що є важливим етапом у розвитку «soft skills»;
- здійснювати комплексний підхід у просвітницько-профілактичній діяльності за відповідними тематичними напрямками формування безпечної поведінки;
- формувати свідоме і відповідальне ставлення учнів до особистої безпеки та безпеки оточуючих;
- проводити заходи щодо формування навичок безпечної поведінки дітей у різноманітних небезпечних ситуаціях та можливості їх попередження;
- згуртовувати дитячий колектив;
- створювати в учнівському середовищі атмосферу прийняття, доброзичливості, відкритості, взаєморозуміння і підтримки;
- надавати психосоціальну підтримку з подолання стресу та зміцнення стійкості;
- здійснювати комплексний підхід у просвітницько-профілактичній діяльності за відповідними тематичними напрямками формування безпечної поведінки;
- формувати свідоме й відповідальне ставлення учнів до особистої безпеки та безпеки оточення;
- розуміти фізичні потреби та свій емоційний стан;

- використовувати декоративно-ужиткове мистецтво як засіб профілактики професійного вигорання;
- розвивати стратегії саморегуляції та вміння керувати емоціями під час стресових ситуацій;
- створювати освітні продукти за допомогою сервісів штучного інтелекту;
- перевіряти текстові матеріали на плагіат.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- демонструє ціннісне ставлення до учасників освітнього процесу;
- розуміє необхідність розроблення та реалізації спеціальних програм і стратегій для подолання освітніх та психологічних втрат;
- свідоме розуміння своїх цінностей та переконань, які впливають на їхню професійну практику;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей;
- повага до індивідуальних форм самовираження кожного учасника та сприяти створенню сприятливого психологічного середовища;
- переконання в цінності творчих процесів та їхнього впливу на емоційне благополуччя особистості;
- розуміння емоційного стану інших людей, що сприяє збереженню позитивних взаємовідносин у колективі;
- готовність упроваджувати здобуті знання та вміння у практику освітньої діяльності;
- виявляє позитивне сприйняття загальнолюдських цінностей, позитивне ставиться до універсальних моральних та етичних принципів, спільних для всіх людей, враховуючи повагу до життя, свободи, справедливості та інших цінностей;
- демонструє ціннісне ставлення до різноманітності учнівського колективу;
- розуміє необхідність створення безпечного, безбар'єрного, інклюзивного освітнього середовища;
- самопізнання;
- саморегуляція (самоконтроль);
- командна взаємодія;
- комунікативна компетентність.

Рекомендовані джерела

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
2. Аксініна І., Войтанішек О., Саніна О. Педагогічний коучинг: новація в шкільному менеджменті. Директор школи. 2018. № 23-24, С. 10-20.
3. Алгоритм дій місцевих органів виконавчої влади органів місцевого самоврядування, органів управління освітою, керівників закладів освіти щодо забезпечення укриття учасників освітнього процесу. URL: <https://bit.ly/3YnKDDs>
4. Артеменко Т.Б., Брайченко Т.В., Дудіна Н.М. Особливості діяльності психологічної служби у закладах освіти в умовах дистанційного навчання: методичні матеріали. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 112 с. URL: <https://cutt.ly/ohA3OAU>
5. Барна М.В. Іміджологія: навч. посіб. для дистанційного навчання. Київ: Університет «Україна», 2018. 217 с.
6. Бахтіна Г.П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>.
7. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>
8. Бех І.Д., Чорна К.І. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України

(програмно-виховний контекст). Київ, 2014. 44 с.

9. Богосвятська А., Кудрик Л. Комунікативна компетентність педагога-коуча. Зарубіжна література в школах України. 2020. № 4, С. 12-17.

10. Вагнер Т., Дінтерсміт Т. Мистецтво навчати. Як підготувати дитину до реального життя / пер. з англ. Н. Борис. Київ: Наш формат, 2017. 312 с.

11. Вокер Т.Д. Як навчають у Фінляндії. Найкраща шкільна освіта / пер. з англ. Н. Лавської. Київ: КМ-БУКС, 2018. 232 с.

12. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: наук.- метод. посіб. / за наук. ред. О. І. Пометун. Харків, 2018. 190 с.

13. Глузман О.В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості. Педагогіка і психологія: Вісник НАПН України. 2019. № 2(63), С. 51-60.

14. Гондарева Г.В. Концепція розвитку емоційного інтелекту старшокласників у навчально-виховному процесі. Таврійський вісник освіти. 2018. № 2, С. 260-264.

15. Горбовий А., Халецька А. Тайм-менеджмент 55+: навч. посіб. для слухачів Університетів «третього віку». Київ, 2018. 57 с.

16. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с.

17. Гоулман Д., Бояціс Р., Маккі Е. Емоційний інтелект лідера / пер. з англ. В. Глінка. Київ: Наш формат, 2019. 288 с.

18. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>

19. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ: матеріали наук.-практич. конф. URL: <http://conf.zippo.net.ua/?p=79>

20. Двіжона О.В. Психологічна служба в закладах освіти: навчальний посібник. Чернівці: Книги XXI, 2018. 400 с.

21. Державний стандарт базової загальної освіти : Постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>

22. Деякі питання організації та проведення супервізії : Наказ МОН від 18.10.2019 №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>

23. Дитяча та юнацька психотерапія. Теорія і практика в сучасних наукових дослідженнях: монографія / за заг. ред. Г. Католик. Львів: Астролябія, 2019. 312 с.

24. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 3-тє вид., випр. Київ: Академвидав, 2018. 304 с.

25. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / М.А. Скидан та ін.; за заг. ред. М.А. Скидана. Київ: Атіка, 2018. 92 с.

26. Діти та війна: навчання технік зцілення: посібник. Видавнича серія «Психологія. Психіатрія. Психотерапія». 2020. 98 с.

27. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи): посібник / О.В. Богомолець та ін.; за ред. О.В. Богомолець, Г.Г. Рощина. Київ: Юстон, 2018. 211 с.: іл.

28. Європейське мовне портфоліо: методичний посібник. URL: <http://surl.li/eakzd>

29. Євсюков О.Ф., Борисова А.О. Основи методичної діяльності викладача: побудова і застосування ігрових технологій: навч.-метод. посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2016. 52 с.

30. Євтух М.Б., Пінковська Е.А., Черкашина Т.В. Методики особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності на засадах самопізнання: навч.-метод. посіб. для педагогічних працівників. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 400 с.

31. Євтух М.Б., Черкашина Т.В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: підручник. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2017. 348 с.

32. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення викладання, оцінювання. URL: <https://lenvit.ucoz.ua/ZER.pdf>

33. Засоби штучного інтелекту: навч. посіб. / Р.О. Ткаченко та ін. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2019. 204 с: іл.

34. Зеленська Л.Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). Молодь і ринок. 2021. № 9(195), С. 16-20.
35. Зеленська Л.Д. Модерація як форма реалізації супервізії в НУШ. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. 2021. Т. 2, С. 95-98.
36. Зцілення травм війни: психосоціальний аспект / автор-упор. Т. Артеменко. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП Черкаської обласної ради», 2022. 80 с. URL: <http://oiporpp.ed-sp.net/?q=node/76861>
37. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посібник. Київ: МАУП, 2000. 312 с.
38. Ілліна О.В. Проблема вмінь, необхідних для організаторської діяльності вчителя в історії педагогічної думки. Вісник Житомирського державного педагогічного університету. 2018. № 24, С. 63-66.
39. Інклюзивна освіта: навчальний посібник / М. Порошенко та ін. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
40. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів: навч.-метод. посіб. Київ, 2018. 174 с.
41. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. / авт.-укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ: АПН, 2022. 136 с.
42. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: навч. посіб. Київ : Либідь, 2021. 424 с.
43. Карамушка Л.М., Шевченко А.М. Забезпечення психологічного здоров'я менеджерів та педагогічних працівників освітніх організацій в умовах Нової Української школи: навчально-методичний посібник / Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2022. 157 с.
44. Книш І.В. Кліпове мислення як норма та прояв геніальності. Нові виміри духовності на початку ХХІ століття: матеріали VI Міжнародної on-line конференції (24-25 травня 2018 року, Сумський державний університет) / за ред. проф. І.П. Мозгового. 2018. С. 48-49.
45. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>. (дата звернення: 30.11.2022).
46. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2018. 60 с.
47. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2018. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
48. Корекційно-розвиткова програма формування стійкості до стресу у дітей дошкільного віку та школярів «Безпечний простір»: навчально-методичний посібник / С.О. Богданов та ін. Київ: НаУКМА, 2018. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/707671/1/KRP2017.pdf>
49. Кочкурова О.В. Динаміка професійної ідентичності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. 2019. Серія 12. Вип. 25 (49), С. 200-205.
50. Кремень В.Г. Сучасне мислення й освіта: методологічний концепт. Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України): збірник наукових праць. 2017. С. 8-15.
51. Кремень В.Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. Київ: Грамота, 2007. 576 с.
52. Марія О. Дослідження синдрому вигорання. КПТ-орієнтована модель допомоги при емоційному вигоранні. Український інститут когнітивно-поведінкової терапії. 2021. №59, С. 2-3.
53. Методичні рекомендації щодо впровадження циклограм діяльності працівників психологічної служби / В.М. Горленко та ін.; за ред. В.Г. Панка. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 41 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709623/>
54. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в школах у 2022/2023 навчальному році. Київ, 2022. URL: <https://bit.ly/3VVlO0D>

55. Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика: монографія / за наук. ред. Н. Сизоненко. Київ: Вид-во Ліра-К, 2020. 256 с.
56. Моргун В.Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика. 2020. № (6)97, С. 2-15.
57. Науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби системи освіти в умовах децентралізації (моделі, досвід): монографія / наук. ред. В.Г. Панок. Київ: Ніка-Центр, 2020. 152 с. URL: <https://cutt.ly/31ZBZQd>
58. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
59. Опачко М.В. Філософія сучасної освіти: навчально-методичний посібник. Ужгород: УжНУ, 2016. 72 с.
60. Опис цифрової компетентності педагогічних працівників / Н. Морзе та ін. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2019. URL: <https://bit.ly/3ineA6B>
61. Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій: методичні рекомендації для позашкільця / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL : <https://bit.ly/3VVIO0D>
62. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі – міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>
63. Підготовка вчителів до розвитку життєстійкості/стресостійкості у дітей в освітніх навчальних закладах: навч.-метод. посіб. / С.О. Богданов та ін.; за ред. В.М. Чернобровкіна, В.Г. Панка. Київ: Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2018. 215 с.
64. Пітерсон Д. 12 правил життя. Як перемогти хаос / пер. з англ. Д. Кожедуба. 3-тє вид. Київ: Наш формат, 2021. 384 с.
65. Положення про психологічну службу у системі освіти України : Наказ Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 р. № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18>
66. Пометун О.І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. Київ: Вид. дім «Освіта». 2020. 192 с.
67. Помилуко В.Ю. Психологія розвитку ключових компетентностей у дорослому віці: дисертація доктора психол. наук. Київ, 2020. 541 с.
68. Про Безпеку: безпечна освітня екосистема громади: посібник для тренера /за заг. ред. А. Аносової. Київ: Центр інноваційної освіти «Про.Світ», 2023. 290 с.
69. Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 24.11.2020 р. № 2425-20. 30 с. URL: <https://cutt.ly/T1ZB37w>
70. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст. 226. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
71. Про.Безпеку: безпечна освітня екосистема громади: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Н. Софій, А. Аносової. Київ: Центр інноваційної освіти «Про.Світ», 2023. 518 с.
72. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
73. Розвиток емоційного інтелекту в закладі загальної середньої освіти / автор-укладач Г.І. Савонова. Лисичанськ, 2021. 70 с.
74. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / укладач А.В. Аносова; за заг. ред. Е.А. Пінковської, Т.В. Черкашиної. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 152 с.
75. Сенчина Н.Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.
76. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>

77. Скрипник М.І. Технології професійного розвитку педагогів: навч.-метод. посібник. Київ, 2022. 231 с
78. Смагіна Т.М. Зміщення акцентів з hard skills на soft skills в підвищенні професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти. Розвиток професійної компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти регіону: збірник матеріалів конференції. Житомир. 2018. С. 21-29.
79. Сміт Д. Довідник "Лінивого" Вчителя / пер. з англ. О.С. Любченко. Харків: ВГ «Основа», 2021. 271 с.
80. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: методичні рекомендації / Н.П. Бочкор та ін. Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. 84 с.
81. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник / Т.М. Титаренко та ін.; за наук. ред. Т.М. Титаренко. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.
82. Технології формування Soft Skills в системі професійної підготовки педагога: навчальний посібник / уклад.: Т.Й. Бабюк, Н.Г. Каньоса, С.М. Бабюк. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 222 с.
83. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: Наказ МОН України від 10.12.2021 № 1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
84. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / уклад.: Клокар Н.І., Нікулочкіна О.В. Київ, 2018. 6 с.
85. Уроки з психології для школярів (10–14 років): навч.-метод. посіб. для педагогів і психологів / О. Алексеева та ін. Київ, 2024. 347 с.
86. Цифрова трансформація освіти і науки. URL: <https://bit.ly/3iZgvys>
87. Черкашина Т.В. Сучасні педагогічні практики: педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник для педагогічних працівників. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 162 с.
88. Швець Т. Тьюторські компетенції, або Чому не кожний вчитель може стати тьютором. 2018. URL: <https://bit.ly/3irvxgm>
89. Шевчук В.В. Сучасні підходи до визначення категорії «емоційного вигорання». Габітус. 2020. № 17, С.123–130.
90. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с.
91. Шуневич О.М. Фасилітативний підхід як умова трансформаційного навчання вчителів у післядипломній освіті. Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти: матеріали І Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції. 2018.С. 219-224.